

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMÉGYE POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 5 korona. — Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A székely vasutak.

Budapest, jan. 8.

A nemzet magasabb szellemi és gazdasági munkájának legerősebb szerve a helyes gazdasági politika. A nemzeti fejlődés előfeltétele ez, mely öntudatos nemzeti étellel élő népeknél más nem lehet, — mint amely az anyagi és szellemi erősödésre szolgál. A modern államélet, mely a népek versenyét fejlesztette ki a helyes és czélszerű vasut hálózattal, sietett segítségére a gazdasági erőknek.

Mint az eleven testben a véredények, úgy közvetítik a nemzetek, világrészek közt a közlekedés óriási fejlett eszközei a cserét. A földművelés, ipar, kereskedelem ma nem virágozhatik czélszerű és gyors közlekedés nélkül.

Erdélyen keresztül egyetlen fővonal vezet, a Budapest, Kolozsvár, Kocsárd, Brassó, Predeáli fővonal.

Mig e vasutvonal által a szászföld a világ forgalom minden előnyeit élvezi, mig a nemzetiségi város Brassó, a Székelyföldet gazdasági fölénye alatt tartja, a háromszéki városok Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely jelentőségüket elvesztették teljesen. Jelentéktelen szárnyvonallal hozzá vannak ugyan fűzve Brassóhoz, de ma a székelyföld eme ipari központjai távolabb esnek, például a másik székely székek városaitól, Udvarhely és Marosvásárhelytől mint Bécstől. Egyik székely város sincs a fővonal mentén. Az ország politikai és gazdasági központján kívüli ezek jelentéktelen, — kihalt vidéki központokká váltak.

A székely városok: Marosvásárhely, Kézdivásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda nevezetes ipari központok voltak. A bór, fa, ruházati ipartermékei e városok

Szemelvények.

Az igazi bátorság nem abból áll, hogy életünket vagy nagy érdekeinket hidegen föltegyük egy kockára. Ez gyakran alig több, mint a képzelő tehetség fogyatékosága; a léleknek bizonyos merevsége és hidegsége, mely inkább az együgyű emberek tulajdonsága, akik a kockázat nagyságát fölismerni nem tudják, mintsem az észben és kedélyben gazdagoké, akik élénk képzelőtehetségükkel minden eshetőséget köröszül bírnak látni; de épen azért, ha bátrak, többet köszönnek erős akarataknak, mint lomha vérmérsékletüknek.

A lélek igazi bátorsága mindazáltal abból áll, hogy nyugodtak tudjunk maradni a legnagyobb megpróbáltatások idejében is és hitünket ne veszítsük el még akkor sem, ha minden tapasztalat és ok arra is kényszerít bennünket.

Ha jól meggondoljuk, számos férfi van olyan, aki a halálveszedelemet ki tudja állani, de a vagyoni megkísértés előtt gyáva lesz. Valamint számos olyan nő, aki szívét megtudja őrizni minden kísértés ellen, de elveszti hitét, ha az élet alacsonyosságai érnek hozzá.

Pedig a legnagyobb bátorság mindig csak az, hogy hitünket a nagy dolgokban sértetlenül megtartsuk s egykedvűleg, hidegen, inkább sajnálkozva és szánva, mint kétségbeeséssel vagy megvetéssel nézzük a bennünket körülvevő megpróbáltatásokat.

Aki több akar lenni a többinél, — és ki ne akarna? — annak a maga világát magában kell

szabói, szücei, kalaposai, cipészei, timárai, lakatos, kovács, fazekas kézmű iparosai által látják el nemcsak a székelyföldet, de Románia, Bulgária egy részét. A román vámháboru e tiszta székely városokat fosztotta meg fogyasztó piacuktól. A kelet, mely természetes fogyasztó területe volt fejlett székelyföldi házi, kézmű, sőt a gyári iparnak (Bodvás, Füle, Balánbánya, Parajd), elveszett, a nyugot nem kárpótolta a Székelyföldet. Az osztrák ipar fejlett gyarai, nagy tőkével dolgozó gyárosai szabadon ontották produktumaikat Magyarországra. A belfogyasztásban versenyezni nem volt képes velük a székelyföldi ipar, — a keletről kiszorított.

A rengeteg kincs, ami nyersanyagban van, fa, vas, szén, mész, márvány hozzáférhetetlen, vagy óriási szállítási nehézségek közt hozható forgalomba.

A székely vasutakról az 1895 VII. t.-cz. intézkedik. E törvény részben végre van hajtva, amennyiben a Sepsiszentgyörgy—Gyimesi vonal, melyre különben a Romániával kötött szerződés által kötelezve voltunk, ki van építve. A gyimesi csatlakozást azonban a csíkszeredai és sepsiszentgyörgyi vasutvonalak kiépítése jelentéktelenné tette. A forgalom itt is Brassó felé terelgetett s a keleti forgalomból a Székelyföldnek haszna semmi sincsen e vonalon át.

A székelyvasutak lényege, a csíkszereda—szászrégeni vonal kiépítése azonban napjainkig késik.

E vonal mérhetetlen fontosságát alig hangoztatják. A székely főváros, Marosvásárhely ipari, kereskedelmi fellendülése azáltal, hogy a világforgalomba állíttatnék, kétségkívül első fontos eredménye lenne e vasuthálózat kiépítésének. A Szászrégentől Ilva, Toplicza, Gyergyó-Szt.-

hordoznia s minden viszonyok között, még a legkegyetlenebbek közt is épségben kell ezt a világot megtartania. Ez az igazi bátorság.

*

A férfira nézve, ha férfi, vannak bizonyos kötelességek, amelyeket minden kockázatra való tekintet nélkül, még a testépség, élet s annál inkább a vagyon belevetésével is teljesíteni kell, vissza nem tekintve, nem nézve sem jobbra, sem balra és nem kérdezve senkitől, hogy mi következik annak utána?

Ilye eset az is, amikor egy asszony becsületéről van szó. Ilyenkor a férfinak csak előre lehet mennie és minden áldozatra készen lennie, nem is szólva arról, hogy ezt igen sok esetben szívesen, örömmel, sőt lelkesedéssel teszi, ami mindenesetre a leghelyesebb és legderékabb.

Grant amerikai tábornokot a vicksburgi csata után megkérdezték, hogy hány halottja volt? A tábornok vállalt vont:

— I never count my deads!

— Nem szoktam megolvasni halottjaimat.

*

Becsületes ember közönségesen az, a kinek feddhetlen multja van, büntetve nem volt, sem pedig büntetendő cselekményt rá nem tudnak.

Tisztességes pedig az, aki egyéni, családi és társadalmi életében megtartja az erkölcs és illendőség szabályait és megérdemli a világ tiszteletét.

A kihágó, tékozló és veszedelmes ember például lehet becsületes ember, de a „tisztességes“ elnevezést nem adják meg neki.

Miklósi vonalon a vasuti közlekedés teljes hiánya mellett is van nagy faipar Gödemesterházán, Rátosnyán, Ilván kiváló minőségű trachit, kő van óriási mennyiségben, van Gödemesterházán barna vaskó, van arany, ezüst, kén és kőszén és Topliczán teméntelen mennyi-égű mész.

Ott van az ásványvizek királya, a borszéki savanyuvíz, a ditrói márvány. Felsorolhatatlanok azok a természeti kincsek, amelyekkel e terület gazdagon van megáldva.

A szerencsétlen közlekedési politika kiszolgáltatta Háromszéket Brassó gazdasági és közlekedési fölényének, ellátta a Szászföldet a világforgalom minden áldásaival, megfeledezett a a Székelyföldről, Erdély legmagyarabb vidékéről.

A székely városok fejlődés helyett hanyatlottak, elszegényedtek. Az ország politikai és gazdasági központjától annyira távol estek, hogy az egyes székely városok a helyett, hogy politikai és gazdasági erőtartálékjai lennének a magyar állameszmének, elszegényedtek, kivándorlásra kész lakosságuk ma-holnap a haza fogalmát is elfelejti.

A székely vasuthálózat kiépítése új életre keltette volna a pusztulásnak indult kézműipart. A számtalan vas-, rézbánya kohói újra kigyuladtak volna, a faipar ezer változatban virágozott volna ott, ahol ma pusztulás, nyomor és kétségbeesés tanyázik.

Nem késő-e a segítség?

Dr. Sebess Dénes

Belföld.

— Perspektívák. —

Budapest, 1904. jan. 8.

Közvetlenül új esztendő után a képviselőház újból fölvetette tanácskozásait. Az 1904-iki politikai esztendő minden előjel szerint fontos periódusa lesz

Különbö ez a fogalmak a társadalmi osztályok szerint tágulnak vagy szűkülnek. Nadrágos, művelt embertől több becsületet és tisztességet követelnek, mint mástól. Katonától pedig legtöbbit.

Mindezek azonban csak a külső életformákra vonatkoznak. A belső lelkiismereti forum előtt szigorúbb az ítélet. Sok becsületes és tisztességes ember él a társadalomban, aki a lelkiismeret ítélőszéke előtt nem volna az. A világ azonban csak a szerint ítél, amit erről vagy arról az emberről tud.

Soha nem csuktak be egyetlen olyan tolvajt sem, akit meg nem fognak.

*

Eltűrhetetlenül hibás és hamis az az értékbecslés, ahogyan ez a szó: Gentlemanlike, a közönséges életben forog. Szinte azt lehetne mondani, hogy a becsület dolgában hamis kényszer-valutánk van.

Ha például valaki lopott vagy hamisan kártyázott, akkor azt mondjuk, hogy ezt gentleman nem teszi. Pedig hát igaskocsis és szemetes ember sem teszi. Itt tehát ez a szó a legközönségesebb becsülettel van felcserélve.

Ha valaki 20 százalékra adja ki pénzét kamatozni: ezt gentleman nem teszi. Pedig Nagy Miska fertálytelkes gazdát is megvetnék érte a faluban. Világos, hogy itt a közönséges polgári tisztesség fogalma van vele elcserélve.

Az egyik rőfőskereskedő-segédet a másik megsérti. „Kartársai“ azonnal készen vanuak vele, hogy ezt egy gentleman magán száradni nem enged. Lovagiassági jegyzőkönyvek keletkeznek stb.

Magyarország politikai történetének. Alig emlékszünk olyan országgyűlési időszakra, mely előtt hasonlóan nagy horderejű feladatok vártak volna, mint arra, a mely januárius hó 4-én vette kezdetét. A letűnt esztendő parlamenti históriáknak az a fekete lapja a megoldatlan problémák valóságos khaotikus tömegét hagyta örökségül. Az országgyűlésnek végre-valahára magaslatára kell emelkedni a helyzetnek, ha az ország közvéleményének szemében a képviseleti rendszert végleg lejártni nem akarja.

Ha egyszer a még obstruáló törpe csoport a rendkívüli fegyverek használatától elállt — és semmi kétség nem lehet az iránt, hogy ez a legközelebbi jövőben meg fog történni — úgy szabad az ut az üdvös és gyümölcsöző munkára. Mert a magyar parlament a maga összealakulásában határozottan munkaképes. Magyar emberek ülnek minden párton, csupa olyan férfi, a kinek végső ideálja egy és ugyanaz: a magyar nemzeti állam kiépítése. Az a munka, a mely a képviselőháza várakozik, minden részletében ezt a czélt szolgálja.

A kibontakozás első és alapfeltétele az állam elsőrendű létszükségeinek elintézése. Az 1903. évi költségvetés, a kormánynak a folyósított kiadásokért való parlamenti felmentvény, a jövő esztendő első hónapjaira szolgáló indemnity elintézése, ha egyszer az alkotmányos kibontakozásra való komoly törekvés él a lelkekben, semminemű akadályba nem ütközik. A parlamentnek parancsoló kötelessége, hogy mind e tárgyak simán, gyorsan, fennakadás nélkül elintézzék. Az ujonczkontingens megajánlása pedig a legelső feltétele minden további lépésnek. Mert, hiszen annak elintézése nélkül a jelenlegi tárgyalás alapjául szolgáló javaslat megszavazása nélkül a munka tovább nem haladhat.

Az elsőrendű létszükségek elintézése után a delegációnak lesz kötelessége, hogy a közös ügyek további intézésére az alapot megteremtse. A delegáció tárgyalásai január közepe táján előreláthatólag simán fognak lefolyni és az országot minden kellemetlen meglepetéstől megóvják.

Mindezek után a politikai helyzet súlypontja ismét visszakerül a magyar parlamentbe, a hol most már a valóban gyümölcsöző munkának minden további akadály el leszzen háritva. A magyar politikai élet hova-tova szeben fogja magát találni a legnagyobb problémával: a monarchiai két állama közgazdasági kiegyezéssel. Meg kell teremtenünk y két állam közt még egyszer a a vámterületi közösséget a czélből, hogy e közös vámterület alapján

az autonóm tarifát megállapítván, instrumentum legyen a kezünkben a külfölddel való kereskedelmi szerződések tárgyalására. A szerződési tárgyalások mizériáján, a mint azt az olasz példa is mutatja, már ebben az esztendőben is nagy erőfeszítésekkel vergődhetünk csak keresztül. Tagadhatatlan tény, hogy az olasz tárgyalási nehézségek egy jelentékeny része abból keletkezett, hogy mi tökéletlen fegyverekkel állottunk az ellenféllel szemben. A jövő esztendő a nagy, nemzetközi szerződések megkötésének periódusa lesz. Egyenesen veszélyeztetné gazdasági létérdekeinket, ha ezuttal is gyöngye fegyverekkel, fedezetlenül vennők föl a harcot olyan felekkel szemben, a kik erősebbek is Olaszországnál s a kikkel szemben nagyobb gazdasági érdekek szorulnak védelemre azoknál, melyeket az olasz provizorium szabályoz.

Nagy prespektivék ezek, melyek ilyenképen a jövő esztendőre nyílnak. Az országgyűlésnek igazán feladata magaslatán kell állania, hogy minde feladatokot úgy oldja meg, hogy abból az országra a gazdasági boldogulás és haladás jótéteménye háromhassék.

Politikai jegyzetek.

Budapest, jan. 8.

A nemzet talán sohasem nézett oly érdeklődéssel az újévi nyilatkozatok elé, mint az idén. Ennek magyarázata a rendkívüli viszonyokban rejlik, melyek között mindenki illetékes helyről várta a fölvilágosítást és tájékoztatást.

A mit kaptunk, az kielégítette várakozásunkat, mert egészen világos és tiszta képet tár elénk a helyzetről és a teendőkről. Természetesen: úgy, ha a pártok részéről elhangzott beszédeket egybevetjük, mert azok egymást egészítik ki azokból a különböző nézőpontokból, melyeket a szónokok föladatak — és állásukból kifolyólag elfoglaltak.

Az összbenyomás az, hogy a szabadelvűpárt és a kormány ez alkalmat akarta fölhasználni arra, hogy az elmúlt nehéz és mégis meddő év alatt tanúsított eljárásról, az indokok őszinte leplezetlen föltárása által a nemzetet fölvilágosítsa, a helyzet által parancsolt legközvetlenebb teendőkről tájékoztassa s úgy az eljárást, mint e teendőit a nemzet ítélete alá bocsássa.

*

Consummatum est! Ugron ur és Bartha ur kívánsága beteljesedett. Az elmúlt héten megkezdődött az elkeseredett háborgó emberek népvándorlása a kaszárnyák felé. Az égbekiállt igazságtalanság tehát megtörtént. A póttartalékosok az utolsó percig azt hitték, hogy a hadvezetőség nem veszi komolyan a télviz idején, jog és szokás ellenére történő behívásukat. Azt hitték, hogy ez valami fogás a kormány részéről a lelketlen obstruálók töredékeire. S tényleg, ha időközben, ha csak 3—4 nap alatt is megszüntették volna az obstrukciót, nem kellett volna bevonulniok. Így azonban nem volt menekülésük. Aki be nem vonult 48 órán belül, azt szigorúan megbüntették.

A póttartalékosok tehát országszerte bevonultak. A behívót valamennyien két-három nap előtt kapták s legtöbbször nyomban folyamosított a behívás ellen. De az idő rövidsége miatt kérvényüket már csak el sem intézhették, több huszezer ilyen kérvényt adtak be két nap alatt. S így be kellett vonulnia valamennyi behívottnak, 40.000 embernek, akinek hetven százaléka nős és családos ember.

Aki bevonult, természetesen el van keseredve az obstrukció ellen, ami azonban Bartha urat és társait meg nem ingatja. Ők obstruálnak tovább, ha leszakad az ég is.

*

Senki sem tudta eddig bizonyosan: mi volt kézzel fogható eredménye a múlt esztendő nagy csatáinak?

Most végre megtudta az egész ország.

Ime lásd, félrevezetett, elbolondított magyar nemzet, mi termett annyi szóvirág nyomán?

Ne hidd, hogy a küzdelem meddő maradt! Imhol a bő termés: a pénzügyminiszter nyíltan megmondta, hogy egyenes adóban és illetékekben ötven millió korona a hátrálék és hogy ennek jelentékeny része az államra nézve végkép elveszett.

Folytassam-e tovább? Ugyan minek?

Minden Demoszthenesznél szebben beszél a tett!

A diadalmas hősök a szószátyár vitézek, a politikai Hány Jánosok homlokára — dicső munkájuk jutalmául, nemzeti érdemeik elismerésül kell-e méltóbb babér, mint ez az elherdált ötven millió?

A vidéken a falubeli szatócs összetűz a tüzoltók parancsnokával. Kihívás, párbajsegédek, jegyzőkönyvek. A sértett fél kifogást emel, hogy a szatócs társadalmi állásánál fogva nem „párbajképes” vagyis nem gentleman. A helyi társadalom megvadul, a fővárosban keresnek becsületbiróságot s feszülve lesik, hogy getleman-e a falusi szatócs egyáltalán vagy csak részletekben az? Azt hiszik, hogy aki párbajképes, az már gentleman is.

Gentleman akar lenni és maradni minden nadrág-tulajdonos az emberi kor legszélső határáig. Amellett pedig erősen meg van győződve mindenki, hogy azzal semmiféle kötelesség nem jár s egészen elég ha az ember a nadrágjára üt és azt mondja: ja szom getleman!

Ez a szó pedig Angliából jött és ott meg is van a teljes értéke. Gentleman az, aki a középosztály felső, független rétegébe tartozik. Gentleman tehát a középbirtokos, lateiner (ügyvéd, orvos, művész, író, köztisztviselő stb.), a gyáros, a nagykereskedő s mindenki, aki mástól nem függő existenciával bírván, a társadalmi életnek önálló tényezője. Csak hogy nem ingyen az.

Mi azonban teljesen az osztály-előkelőség előítéletei alatt nyögünk. Nálunk a gentleman szó a kiválóság distinguáltága, a magasabb társadalmi osztályba való tartozás hivatalos pecsétje és semmi más. A demokratikus vigécz is libeg azért a kitüntetésért. Eped a párbajképességért, mivel meg van győződve, hogy ez a gentleman állapot csálhatatlan próbaköve.

Oh pedig micsoda más dolog az a gentleman-állapot, édes atyámfia! Micsoda más, szebb, tökéletesebb, emberibb, szentebb állapot és micsoda magasságban áll az mindenféle párbaj-képesség és előkelőség fölött. És micsoda nehéz dolog az, ha jól meggondoljátok.

A lovagkor rozsdás pánczélijait és elnyűtt sallangjait mind magatokra akghathjátok; lehettek főnemesi rangban; lehettek lateinerek, milliomo-

sok, gyárosok, országgyűlési képviselők; élhettek nagy lábón, tarthatok versenystállókát; lehettek uri emberek, finom gavallérok: de azért még sem vagytok csak annyira sem gentlemanek, mint egy szegény falusi kántor, ha nincs birtokotokban az a valami, ami az embert gentlemanné teszi s ami nélkül a legkétségtelenebb párbajképesség is csak elenyésző boldonság, aranypihe, amit egyetlen lehetlet lesodorhat rólatok, mint már annyiról lesodort. Lehettek becsületes, tisztességes, előkelő, finom, elegáns vagy akarmiféle emberek is; de gentleman nem lesz belőletek csak azon valami által, amit olyan nehéz megszerezni és olyan nehéz megtartani.

És ha tudni akarjátok, hogy mi ez a csodás valami, hát megmondom azt is.

Az érzület az, szeretett párbajképes honfitársaim, a derék férfiak erkölcsileg tiszta, szigorúan törvénytartó érzülete. Egyéni érték, ami előtt önkénytelenül meghatva állunk és meghódolunk neki parancs nélkül. Több a becsületnél, talán: fejlettebb becsület. Oly erő — amint Emmerson mondja, — mely az ország minden derék egyéniségét egyesíti, egymást közt minden kasztszerűség nélkül összeolvasztja, egymásra nézve kellemessé teszi s mindegyik lelkére oly határozottan reá nyomja az erkölcsi felsőbbtség bélyegét, hogy azt már pusztá megjelenése is azonnal elárulja.

Ez a gentleman, a gentilhomme, galant'uomo, a comme il faut ember, vagy bárhogyan is nevezétek. A törvénytartó, a morális kifogástalanság, a szigor és szelidség, az önállóság és társadalmiaság, a rend és szabadság: az igazságosság és emelkedettség embere, a ti igazi előkelőségek, előnév, rang és czim nélkül, vagy ennek ellenére is, arra hivatva, hogy neki százezrek és milliók hódoljanak s gondjaira félelem nélkül rábizzák magukat.

A gentleman az ujkori demokrata emberiség vezérlő alakja, de első alakja is a jövő század tisztább embertypusának.

Lehetnek köztetek olyanok és vannak is igen

sokan, akik azt hiszik, hogy egy kis uzsora, egy kis ártatlan baksis, köztekintély-elárúsítás, stréberség, gyanus provizió, sunyi vagyonkaporintás és egyéb kimszóság összefér a gentlemanlike fogalmával (hacsak párbajképes az ember); de ami engem illet, én azt gondolom, hogy vagy gentleman az ember, vagy csak . . . suszter, mondanám, ha nem becsülném a derék susztereket, akik a kaptafa mellett megmaradnak.

Az pedig, aki azt gondolja, hogy a gentleman-telentélyt csak úgy ingyen, szép ruha, klikkfőnökség és képviselő-mandátum által meg lehet szerezni és hogy nem kell érte mást cselekedni, csak éppen lóvá tenni szeretett polgártársait: az aligha a maga deréktségére alapította az ő életét, mint inkább a ti tökfesüségtekre, ami különben jó alap s igen sokat lehet rá építeni.

Vezetni azonban minket és közdolgainkat csak annak lehet állandóan, aki igazi getleman. Akinek igazságosságáról s tisztult ethikai érzületéről meg vagyunk győződve, aki tehát a közbizalmat valóban megérdemli. Az emberek nagy tömegének van esze, ha az egyeseknek hiányzik is.

Mert im nézzétek, honnan van az, hogy némelyik uri ember egy nem is épen becsületes cselekedet, gyakran csak egy kis hiba, teszem egy kis pénzecske miatt, — ami különben kívánatos dolog, — hirtelen összeomlik szemeitek előtt s hiába szeretnétek bele lelket fujni: immár nem lehet. Összeszeresked, visszaesik a porba, ahonnan kimászott, anélkül, hogy azt mondhatnátok rá, hogy becsületét is elveszítette.

Látjátok, ez onnan van, hogy ez az ember közbizalmat és vezető állást kapargatott össze magának a ti hitványságaitokból, de egyszerre csak kiszült róla, hogy nem rendelkezik ama bizonyos érzülettel. Az az ember nem volt gentleman, sőt elleukezőleg, közönséges tolvaj volt és kitudódott róla.

Quintus.

A gép kerekei állnak, rozsdá marja az ekéket, a legázolt vetések helyén dudva nő. No de mindegy, a felgyújtott tavalyi esztendő füstölő romjain ott ragyog a győzelem glóriája: az ötven millió ad/hátrálék.

Bizonyosan idegen hatalom járma alatt nyögünk. Ezért oda se a bajnak, ha az állam ötven millió koronáskát elveszít.

Előre magyarok! Így sokra jutunk még.

*

A fővárosi lapok részletes tudósításokat hoztak a bileki katonai-zendülésről, amely szomorú visszhangja az áldatlan obstrukciónak. Bilekben, ebben a hercegovinai kis városban fellázadtak a harmadik évüket kiszolgált és visszartartott katonák. Temesvárról és az ország más helyőrségeiről is hasonló hírek érkeztek.

Végtelen sajnálattal állapítjuk meg ebből, hogy a véderő fegyelme meglazult. A tiszturak parancsszava egyelőre süket fülekre talál a legénység nagy részénél, aminek nagyon súlyos következményei vannak. A bileki erősségekben elszállásolt harmadéves katonákat már bilincsbe verve kísértették a kaszárnyákból átalakított börtönökbe, és sok szegény anya csak hosszú évek börtönszenvedése után láthatja majdan viszont katoná fiát. Parlamenti zavarainknak ime ez a legujabb eredménye.

Nincs magyar gondolat, nincs magyar szív, mely el ne keserednék ezeknek a szegény katonafiuknak szomorú sorsán. Ők csakugyan áldozatai a mai szomorú politikai helyzetnek. Valóban megrázó valami, hogy nekünk az ugynevezett katonai vívmányokat véreink bűnhődése utján kell kivivnunk, sőt mi több, a katonák nem is azért szenvedtek, amit elértünk, hanem azért tartották vissza, amit most ugysem fogunk elérni. A katonák azonban ne politizáljon és különösen ne sértse meg a fegyelmet. A boszniai legények pedig ezt tették, azért nem lehet őket felmenteni, bármely sok emberi sulyponyt enyhíti is boldogtalan vállalkozásukat.

Hanem annál inkább ököbe szorult a marokunk az obstrukció ellen, mely az ország romlásain kívül szegény magyar katoná-testvéreinket is a romlásba döntötte!

*

A képviselőház keddi ülésén a politikai helyzet egy csigaléppel közelebb jutott az alkotmányos kibontakozáshoz. A véderő provizoriumról szóló törvényjavaslat általános vitája véget ért, úgy, hogy a javaslat felett általánosságban meg volt a szavazás. Az ülés tulnyomó része még apró csatározásból telt ki, melynek némi érdekét csak a kölcsönzött, hogy megint kiderült az a bár titkos, de hű szolidaritás, mely a néppárt néhány tagját az obstrukciókkal összeköti. Látnivaló volt, miként segíti Rakovszky István az obstruktorok kised csoportját abban a törekvésben, hogy a zavart növelje és a kibontakozás munkáját nehezítsék. Az ország érdekét őszintén szívükön viselő elemek becsületes összefogásának köszönhető, ha ez a sötét szándék csufos fiaskóval végződött. A Ház az ellenzék kezdeményezésére névszerint szavazott a javaslat felett, azután haladéktalanul áttért a részletes tárgyalásra, mely után az évi kontingens megajánlásáról szóló javaslat tárgyalására térnek át. De vajjon mikor?

A szövetkezetről.*)

Sz.-udvarhely, jan. 9.

Most, mikor az egész világ a gazdasági téren fegyverkeznek, csak mi vagyunk oly szerencsétlenek, hogy közjogi vitáinkkal elfecseréljük a drága időt, mely alatt őseinknek sok hibáit és mulasztásait helyrehozhatnánk. Nagyon jól esik ilyenkor hallani, hogy Udvarhelymegye gazdasági egylete a vármegye érdekét szívén viseli s oly intézmények behozatalát célozza a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek által, mely a gazdasági élet fellendülését van hivatva előmozdítani.

De hát társadalomban élünk, ahol minden egyes szervezetnek befolyása van a többi szervezet fogyasztó és helyreállító folyamataira, ahol minden egyes

*) A szövetkezés és speciálisan a városunkban létesíteni szándékolt szövetkezet ügyében elfoglalt álláspontunkat lapunk múlt heti számában kifejtettük, azonban a nézetünkkel sok tekintetben ellentétes jelen cikket az audiaturo et altera pars eljénél fogva leközöljük — Szerk.

szervezet cselekvése alterálja a többi szervezet cselekvését. Így tehát természetesnek találom, ha a kereskedői kört a gazdasági egylet kezdeményezése alterálja, s ez által érdekeit sértve látja.

A múlt századok czéhrendszereinek helyét a kereskedelmi és ipari individualizmus foglalta el. Ez a szabályozatlanság a kereskedelem és ipar terén az adott körülmények között megfelel céljainak, mert jobb volt, mint a czéhszabályozás, mely egy kiváltásos kasztot teremtett.

Az individualizmus létesítette versenyszabadság létrehozta a nagy vagyoni különbséget és aránytalanságot, kiszélesítette a gazdagok és a szegények közötti rést. A szabadversenyben természetesen csak a gazdagok nyertek minőségben, vesztett mennyiségben a szegények osztályát gyarapította. Ez az aránytalanság fokozódik még ugyan, de ennek is van határa, mert semmi sem tart örökké, mint a komáromi fazekas kályhája.

Mint minden intézménye az emberiségnek, úgy a laissez-faire, laissez-passer kora is önmaga alkotja meg bukásának tényezőit és feltételeit, miként a folyó telehordja, eltorlaszolja és betemeti medrét.

A versenyszabadságnak legekletársabb eredménye a szegénység és a gazdagság, de ez az eredmény egyszersmind a legerősebb akadályává válik s már vált is részben a további verseny lehetőségének s magában hordja csiráit a jövő nagy szociális kifejlésének.

A folytonos gazdagodás mindig több és több vagyon halmoz fel egyesek kezében, mely bizonyos adott körülmény között tőkévé válik s a szabadverseny létfeltételét, az egyenlőséget állandóan rombolja szét.

Nem kell nagy látkör, hogy az ember belássa, mi ereje van a nagy tőkének.

Maga a társadalom már rég érzi és tudja, mert szervezkedik a privát nagy tőkék ellen több mint száz éve, megfelelő vagyon összehalmozásával akarja az egyensúlyt a vagyon felhalmozódásával szemben biztosítani s az akadályokat elhárítani.

Ez a társadalmi törekvés hozta létre a betéti és részvénytársaságokat s most legujabban a szövetkezeteket.

Az elmondott nagy, általános szükséglet, mint ok, létesítette okozatát: a szövetkezést.

A speciális okokat két főcsoportra oszthatom: egyik a fogyasztásra, másik a terményértékesítésre vonatkozik.

Ugy a fogyasztás, mint a terményértékesítés, mint a szükségletek kielégítő és helyreállító folyamata kereskedőink és iparosaink közvetítésével történik. Ha tehát a vármegye közönsége azt tapasztalta, hogy az eddigi közvetítés nem volt megfelelő, úgy a hibát mindenesetben ezen közvetítésben, illetőleg ennek alnyaiban, kereskedőinkben s iparosainkban kell keresnünk.

A fogyasztásnál jelentkező drágaság, másrészt az értékesítés alkalmával előálló olcsóság éppen a termelőkkel szemben nem maga a hiba, hanem a hibának szükségképeni eredménye, okozata. A hibát máshol kell keresnünk. A sok hiba között a lélek-taniból kettőt említek meg: a gyors meggazdagodás vágyát és — tiszteltet a kivételeknek — a szükséges ismeretek hiányát és a tapasztalatlanságot, a materiális okok közül pedig a megfelelő tőkehiányt.

A tény az, hogy kereskedőink igen nagy percentje a kereskedelmi iskolák mellőzésével oly kereskedősegekből kerülnek ki, kik a sors mostoha-ságánál fogva 12—13 éves korukban boltosinasokká lettek. Ez még nem volna baj, mert sok esetben az üzlethez értő, szorgalmas, óvatos, jó kereskedőkké válnak. De bizony a legtöbb esetben az önképzést is teljesen elhanyagolják, az általános ismeretek leg-
elemibb részét sem szerzik meg, s a szakoktatás és önképzés hiányában nincs meg s nem is lehet meg a szükséges körültekintésük, ítélő képességük, mely-
lyel bírnia kellene minden üzletembernek.

A legutóbbi néhány üzletbukás mutatta meg, hogy nem elég a jó indulat, hanem tudás is kell.

Néhány kivétellel általánosságban is kilehet mondani, hogy nem ismerik az áruk olcsó beszerzési helyét sem, s nem vesznek fáradságot maguknak annak kikutatására. Ha a vevő — ki véletlenül ismeri — figyelmezteti őket, csak gunyos nevetéssel felelnek.

A gyors meggazdagodási vágy nemcsak kereskedőink hibája, hanem már korszellem. Ez hozta létre azon spekulatív vállalatokat; a ringeket, melyeknek célja a fogyasztó közönségnek uszora módon való kifosztása. Nálunk nagy arányban dolgozni nem lehet. Kicsi vízben kis hal terem. Tehát csinálják kicsiben a ringeket, 4—10 krajczárral árulják drágábban a portékát, 4 krajczárral legujabban a húst.

Az anyagi oldala a bajoknak a megfelelő tőkehiány.

A segéd önállósítja magát és üzletet nyit, 1000 maximum 5000 korona készpénzzel, s kiváló szerencse, ha pénze a holt befektetést futja. Forgó tőkéje nem marad s mindjárt kezdetben kénytelen összes hitelét igénybe venni.

Ennek a legelső eredménye az, hogy nem vásárolhat ott, ahol a legolcsóbb, hanem kénytelen ott vásárolni ahol hitelben kap, s minthogy ez risikó

üzlet, természetesen az árut drágábban veszi és utána magasabb kamatot fizet. Veszi az árut ötöd, hatod kézből, értékénél megegyeszer drágábban s mert nem tud eleget bevásárolni, fizeti utána a drága portót is. A tisztességes hasznát felemészti a kamat és költség, de mert meg is kell élni belőle, kénytelen oly drágán árulni, hogy mire az áru a fogyasztóhoz kerül, az kétszeres árt kell érte fizessen.

Községekben verseny nincs, ott egymagának hasznára csinál a kiskereskedő ringet, trustot és kartellt. Ha Morgan ilyen percentre dolgoznék, nem maradna az egész világ zsebében egy fillér sem rövid 10 év alatt.

Városban nehezebb a helyzete a kereskedőknek. Versenynyel áll szemben. De hát arravalók a kartellnek elnevezett kis ringek, hogy ezt a versenyt redukálják, — mert hisz az üzlet fekvése egy magában is elég verseny.

Az eredmény az, hogy a fogyasztó közönség rosszul él, fáradsággal megkeresett pénzét drága áruért adja oda.

A spekulatív szellem belevitte a terményértékesítésnél az uszort. Megyénkben eddig kevés eset fordult elő, de üdvös jövőre megakadályozni. A tény azonban az, hogy középirtokosaink jól, rosszul értesülve, sok fáradsággal utána járva a termények árának, inkább megközelítik a forgalmi értéket. De kisirtokosaink teljesen ki vannak szolgáltatva a falusi szatócsok és szerte-szétjáró ügynökök önkéntes árszabásainak.

Hogy csak egy példát említsek, a vármegye nagyobb birtokosai a heremagot métermázsánként 100—104 koronáért, kisbirtokosaink 88—96 koronáért adták el. Csak Zombor községi birtokosok tudták eladni métermázsánként 106 koronával, éppen szövetkezetük utján.

Szekelyudvarhely városában egyetlen ember néhány métermázsá buzával úgy irányította a piacot, ahogy neki tetszett. Neki padig nem a gazdák érdekében tetszett. Mihelyt a buza ára 1 kor. 80 fillért vékánként meghaladta, üzlete elé — mert kereskedő volt — rögtön kiállított néhány zsák búzát s az árát leverte. Mikor az üzlet előtt elmentem mindig tudtam, hogy a buza ára felül, vagy alól van 1 kor. 80 filléren abból, hogy van-e kitéve buza, vagy nincs?

Az ideai gyümölcsstermés is a legsürgősebben követeli a szövetkezetek behozatalát.

Az almát néhány spekulatív vékánként összevásárolta 70 fillérért, maximum 1 koronáért. Eladták métermázsánként 32—40 koronáért. Egy hónap alatt pénzüket megnégyszereztek, ami csekély 4800 százaléknak felel meg.

Nem akarom az összes jelenségeket és okokat kimerítően felsorolni, csupán csak azt akartam elérni, hogy nagyjában megmutassam, hogy a szövetkezetek felállítására szükség van.

Mert ha szabad a nagy pénzembereknek rengeteg vagyonokat ringekbe egyesíteni a fogyasztók kizsákmányolására s ha szabad kereskedőinknek kartelt kötni a fogyasztó közönség zsebére s ha szabad termelők terhére az árakat lenyomni, — úgy legyen szabad a fogyasztó és termelő közönségnek is védekezni az ő saját vagyona és munkája gyümölcsének élvezése érdekében.

Végül még egyet említek meg. Végig lehet járni Szekelyudvarhely város üzleteit, de magyar gyártmányt és magyar portékát alig találunk. Még a gyárak létezését sem tudják. A szövetkezet pedig mindent magyar gyárból árul, amit meglehet szerezni.

Egy szónak, mint száznak, az a vége, hogy van sérelem, de nem kereskedőink és iparosaink, hanem a fogyasztó és termelő közönségre nézve.

A vármegye 95 százalékát a földmivelő és kisbirtokos osztály képezi, amit mindenütt Magyarországon, úgy itt is szükségleteinek beszerzésénél, valamint munkája eredményének értékesítésénél mutatózó kétrendbeli uszora legjobban őt sújtja, éppen azt az osztályt, mely nemzetünk gerincze, mely gazdasági életünkben a legnélkülözhetetlenebb s leginkább védelmünkre szorul. Nemzeti öngyilkosság volna tovább is orvoslás nélkül túrni és nézni a közép és kisbirtok küzdelmét, pusztulását, a falu népeinek nyomorúságát s nagymérvű kivándorlását.

Segíteni lehet és kell is. A bajokat egészséges versenynyel kell megszüntetni s erre valók a szövetkezetek.

Igaz, hogy a verseny a kisipar és kiskereskedelem tönkre tevését eredményezi. De végre meg kell érteni Magyarországon, hogy ez nem visszacsés, hanem haladás, miként a tejfog kihuzása sem visszafelődés. Az orvos nem is törekszik azok megtartására, hanem elősegíti azok kihuzását, hogy helyükbe egészséges jó fogak nőjenek. Az átmenet nem jár fájdalom nélkül, de nekünk nem áll egyéb módunkban, mint az átmenetet lehetőleg enyhítsük s a nagyobb társadalmi rázkódástól megóvjuk a nemzetet.

Egyről azonban legyenek nyugodtak kereskedőink. A szövetkezetek bekés és nem forradalmi intézmények. Versenyük a gazdasági fejlődés irányával egyezik és azzal együtt jár. Nincsenek arra hivatva, hogy a kereskedelmet elnyomják, csak a tisztességtelen verseny ellen küzdenek. Lényegükönél fogva sem terjeszkedhetnek úgy el a praktikus életben, mint a privátkereskedés. A becsületes és intelligens kereskedő sikerrel fog mindig versenyezni már csak azért is, mert a fogyasztási szövetkezetben nincs meg

az a mozgékony szellem, mely a kezdeményezéshez szükséges és mely magánvállalatok számára mindig előnyt biztosít hivatalnokoktól vezetett társaságokkal szemben. Küzdelem lesz ugyan, de eredménye csak az lehet, hogy mindkét félből megmarad a gazdaságilag hasznos és elpusztul a káros. R-r.

Ujdonságok.

Sz.-udvarhely, jan. 10.

A képviselőtestület megalakulása. Székelyudvarhely város képviselőtestülete folyó hó 7-ikén délelőtt tartotta meg alakuló közgyűlését *Damokos* Andor alispán elnök vezetésével. A gyűlésen jobbra az ujdonsült városatyák jelentek meg s így az egyszersmind bemutatkozó gyűlés számba ment. Elnök *Gálffy* főjegyzővel felolvastatta a virilis, a régi és ujonnan választott városatyák névsorát, mely után az 1886. évi XXII. t.-cz. 53. §-a alapján a képviselőtestületet megalakultnak jelentette ki és a gyűlés véget ért. Itt jegyezzük meg, hogy a képviselőtestületnek a város népességének arányában szükségessé vált felemelése folytán a képviselőtestület jelenleg 40 virilis és ugyanannyi választott, vagyis összesen 80 tagból áll, tehát olyan magas számból, hogy azt a közgyűlések alkalmával többet már nem lehet a jelenlegi kisterembe bezsufolni. Ugy véljük helyén való lesz, amíg az új városház felépül, ha a közgyűléseket vagy a vármegyeház nagytermében, amint ez igen sok városban szokás, vagy pedig az elemi iskola nagytermében tartják meg.

Adományok a Múzeum számára. A következő sorok közlésére kértünk föl: Az alapítandó megyei múzeum gyűjteménye ujabban gyarapodott Bálint Lajos homoródvárosfalvi kereskedő ur adományából 14 drb. régi pénzzel, *Ferenczy Gyula* nyug. árvaszéki elnök ur, *Giacomuzzi Mihály* és *Vallics József* főreáliskolai tanulók adományából 1—1 drb. régi pénzzel, mely adományokért az udvarhelyvármegyei múzeum-egyesület nevében köszönetet mondok. *Csehely Adolf*, muzeumi igazgató.

Ügyvédvizsgáló bizottság. Az igazságügyminiszter az 1904. év tartamára a Marosvásárhelyt működő ügyvédvizsgáló bizottság elnökévé *Kosztka Géza* kir. ítélőtáblai tanácselnököt, helyettes elnökévé *Dobai Albert* kir. ítélőtáblai bírót, tagjaivá pedig *Avedik Simon* kir. ítélőtáblai bírót, *Bodó Sándor* kir. törvényszéki elnököt, *Csiki László* kir. főügyészi helyettest, *Hatfaludy István* kir. ítélőtáblai bírót, dr. *Illyés Lőrincz* kir. ítélőtáblai bírót, *Jakab Rudolf* kir. ítélőtáblai bírót, *Kelemen András* kir. ítélőtáblai bírót, *Nagy Elek* kir. ítélőtáblai bírót, dr. *Posoni Gábor* kir. ítélőtáblai bírót, dr. *Schusztar Rudolf* kir. ítélőtáblai bírót, dr. *Simó Balázs* kir. ítélőtáblai elnöki titkárt s *Szabó Dénes* kir. ítélőtáblai bírót nevezte ki.

Halálozások. *Gergely Tamás* kir. erdész, *Gergely Ferencz* helyi tekintélyes polgár fia, életének 36-ik évében Beszterczén elhunyt. A megboldogultat 6-án délután itt városunkban helyezték örök nyugalomra a r. kath. egyház szertartása szerint. — Székelyudvarhelyi *Agotha János* cs. és kir. 62-ik gyalogezredbeli első osztályú százados folyó hó 7-én Bécsben elhunyt. Az elhunytat itt városunkban számos rokon gyászolja.

A sorozás — tizedszer. *Nyiri* honvédelmi miniszter újra rendeletet bocsátott ki, melyben nem beszél már semmiféle kilátásról, egyszerűen csak jelzi, hogy nem lévén ujoncz, ismét elhalasztja a sorozást és újabb két terminust tűz ki annak megtartására. Ez éppen a nyolczadik ilyen rendelet, mely a kilenczedik és tizedik terminust tűzi ki a sorozásra. E szerint a sorozás, ha ugyan törvény lesz akkorra az ujonczjavaslatból, febr. 1-én és márczius 19-ike között fog megtartatni. A körrendelet, mely udvarhelymegyéhez érkezett, a következő: „Udvarhelymegye közönségéhez. Minthogy az 1903. évre kiállítandó ujonczok mindezeideig országgyűlésileg meg nem ajánlottak, a folyó évi 87.000 szám alatt kiadott körrendelettem kapcsán fölhívom a törvényhatóságot, hogy az illetékes csász. és kir. hadkiegészítési kerületi és magyar kir. honvédkiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg újból két utazási és működési tervet és pedig akként állapítson meg, hogy a fősorozás az 1903. évre, az egyik terv szerint 1904. évi február 1-től márczius 5-ig, a másik terv szerint 1904. évi február 15-től, márczius 19-ig terjedő időtartam alatt legyen foganatosítható. Egyebekben a folyó évi 87.000 számú körrendeletben kifejtett részletes rendelkezésekre utalok. A kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg megállapított két működési terv a szokásos módon kiállítva hoz-

zám minél előbb, de legkésőbb 1904. évi január 15-ig jóváhagyás végett okvetlenül felterjesztendő. Budapest, 1903. évi december hó 31-én. *Nyiri*, honvédelmi miniszter.

Szent Antal estély. A Szent Antal estélyeket rendező bizottság karácson harmad napján este tartotta a harmadik Szent Antal estélyt, melyet a gazdag és változatos műsor és a szereplők sikerült előadása igazán élvezetessé tett. A negyedik Szent Antal estély kedden, 12-én lesz, ugyancsak a róm. kath. főgymn. dísztermében, a következő műsorral: 1. „Ének szent Antalhoz“, énekl. az ifjuság. 2. „Szent Antal csodaképe“ *Majlinger Emil*től, szavalja *Lófi Miczi*. 3. Zene duett. *Játszák Grün István VIII.* és *Barcsay Béla VII.* o. t. 4. Szabadelőadás. *Tartja Embery Árpád* főgymn. tanár. 5. Énekel *Keresztes Toncsika*, harmoniumon kíséri *Gál Sándor* kántor, ének-tanár. 6. „Gerde Tamás“ *Antalfy Endrétől*, szavalja *Burger Arthur* főgymn. tanár. 7. Ének. „Hozzád fohászokunk.“ Rendezők: *Szaidel Zsuzsa*, *Daróczi Juliska* és *Dézi Iona*. Az estély fél 8 órakor kezdődik.

A vármegyei pénztári tisztviselők államosítása. A törvényhozás az elmúlt esztendőben hozta meg, azt a törvényt, mely szerint a vármegyei pénztárak államkezelésbe vétetnek. E törvény értelmében szükségessé vált a megyei pénztári és számvéviségi tisztviselőknek állami tisztviselőkké való kinevezése. A hivatalos lap e heti egyik száma már közölte is e tisztviselők kinevezését, melyből vármegyénket illetőleg a következő kinevezéseket vesszük át: *Németh Albert* főszámvevőt pü. s. segédtitkárrá, *Gothárd János* főpénztárnok, számvizsgálóvá, *Koncz Aurél* számvevő, számellenőrré, *Ferenczy Ferencz* p. ellenőr, *Dobay Zsolt* számvevő, *Bocz Endre* számgyakornok, *Barra Árpád* irnok, számtisztviselővé neveztettek ki.

A jégpálya hosszas és kínos szenvedés után — megnyílt. Tudvalevőleg a pályának egyik legnagyobb hibája az, hogy amikor viz van, mint p. o. pár évvel ezelőtt, akkor lágy időjárás lévén, nem lehet jég. amikor meg száraz idő, s így hideg van, akkor meg nem lévén viz, eo ipso nem lehet jég, s ha van is, olyan amilyen. A korcsolya-egylet ennek dacára még karácsony hetében hozzálátott, hogy a mintegy 200 méter távolságban folyó Küküllőből vizet szivattyuztasson, ami a rendkívüli nagy kiadás mellett is végtelen lassu munka, amennyiben a nyáron át termőföldül szolgáló tófenéket a száraz ősz ugyancsak alaposan kiszikkasztotta, úgy annyira, hogy egy heti szivattyuzás vize nyomtalanul odalett. A mult hét vége felé azonban már tele itta magát a szomszjas föld, s bizonyos jégréteg is képződött a pálya alsó felén, amely elegendő okul szolgált az egyleti jéggazdának arra, hogy velünk a pályának folyó hó 3-ikán leendő megnyitását tudassa, amelyet mi e helyen készségesen is továbbítottunk. Nagy volt azonban a meglepetésünk, amidőn a kérdéses nap a pályára a közönség csak nem volt rábocsátható, aminek folytán nekünk a kacsáért sok szemrehányásban volt részünk. Amint *Halifax*-hívei méltóztatnak látni, minket gáncs csak annyiban éret, hogy a velünk közölt hír valóságáról nem győződünk meg, azonban most már kiegyenliti a differenciákat az, hogy a pályát szerdán, 6-án végre csakugyan át lehetett a közönségnek adni, noha az még most is kezdetleges stadiumban van. Szolgáljon vigaszul a korcsolyázóknak az a körülmény, hogy a jégpálya ez évben akár milyen gyarló is lesz, s akár milyen szánandó piszkos fészkekben van is, jövő télen valóban szép, jó és nagy pálya fog rendelkezésre állani, mint az egylet elnöksége sok évi kitartó küzdelmének és a városi képviselőtestület részéről pedig a kor követelményei figyelembevételének gyümölcse.

Növegyleti fillérestély. Szépen sikerült a 6-ikán rendezett és ez évben az első fillérestély. A közönség szokatlanul nagy számban jelent meg s az élvezetes műsoron nagyon jól mulatott. A műsor három pontja közül minénekefelett ki kell emelnünk a *Persian* Erzsike énekét, mely bármily nagyobb hangversenyen is kielégítette volna a kegyényesebb izlésűeket is. „Rika“-ból énekelt egy részt, hangja nem erős, de annál alkalmasabb arra, hogy finom lágy-ságával a hallgatók szívéhez jusson. Anyi érzéssel, s oly ügyes technikával énekelt, hogy az első énekét meg kellett ujránia, amikor is egy népdal elneklésével szerzett a közönségnek kedves perceket. A másik szereplő *Dózsa Sárika* volt. Győri Vilmos: „Második asszony“ cz. költeményét szavalta. *Dózsa Sárika*t már ismeri a közönség, mindig szívesen hallgatja az ő szavallását, mely mint máskor, most is szépen sikerült. Harmadikul *Nagy Elemér* „Locs“

cizmen egy ötletes kis monológot adott elő, mely helyi vonatkozásaival állandó derűlttségben tartotta a közönséget. Az előadó ez alkalommal is sok tapsot aratott művészi alakításával. Műsor után táncz volt. A fillért *Bod Etelka* és *Roediger Melanie* rendezték. A legközelebbi szerdai fillérestély is érdekesnek ígérkezik. Úgyes műsorral fognak a rendezők *Kassay Endréné* és *Gothárd Juliska* a közönségnek kedveskedni. Szerepelni fognak *Jánosy Iluska* és *Kónya Kálmán*, kik zenekíséret mellett énekelnek; szaval: *Hann Pepi*; *Spaller Józsefné* monológot ad elő; *Lányi Imre* joghallgató szaval; czimbalmon játszik: *Ferenczy Ráki*; felolvas: *Szemlér Ferencz* tanár.

Rákóczy ünnepély Sz.-Keresztúron. II. Rákóczy Ferencz a független Magyarország, a vallásszabadság kivívásáért 200 évvel ezelőtt zászlót bontott, Magyarország jövőjének irányt szabott. Dicső emlékét a magyar nemzet hiven ápolja. Szobrot emel neki. Hamvait Törökországból haza akarja hozatni. E hazafias törekvéshez a „Székelykeresztúri Műkedvelő Társulat“ is hozzájárul s f. hó 16-án este Bálint Dániel nagytermében Rákóczy ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsorát kurucz dalok, alkalmi szavalatok, élőképek, *Kisfaludy Károly* „Hűség próbája“ cz. I. felv. darabjának előadása képezi.

Az anyakönyvi hivatal mult éve. Székelyudvarhely városon a mult év második felében élve született 119, halva 5 gyermek, kik közül törvényes volt 113, törvénytelen elismeréssel 9, el nem ismeréssel 2. Az ujszülöttek közül fiu volt 66, leány 58, ami mindenesetre örvendetes jelenség, amennyiben eled-dig városunkon a szaporodás tekintetében a leányok vezettek. A mult év második felében meghalt nemre nézve 40 férfi, 42 nő, s ime a bilanz itt is a nők javára billent. Az említett idő alatt 37 pár házassodott össze. Ami az 1903. egész évi népesedési mozgalmat illeti, az a következő: Született 222 egyén élve és 9 egyén halva, e létszámból törvényes volt 212, törvénytelen elismeréssel 14, nem ismeréssel 5. Nemenként a fiu ujszülöttek száma 120 volt, a leányoké 11. A mult év folyamán meghalt 208 egyén, ebből férfi volt 110, nő 98. Az év folyamán 76 házasságot kötöttek. Az eredmény, összehasonlítva a megelőző évvel, kedvezőnek mondható.

A farsang. Az idei farsang f. hó6-tól 42 napig tart, így tehát február 16-ikán ér véget, amikor a szürke bőjt következik. Ez ápril 2-ig fog tartani. Bűnre tehát negyvenkét nap, bánatra ám 46 napot engedtek a kalendárium csinálók. A jóakarát tehát meg volt, csak aztán deficítje ne legyen egynehány tánczoskedvű embertársunknak férfi- és nőnemben egyaránt a bánat-budgetben! De hát mit törjük mi most a fejünket azon, ami a bőjt végén lesz? Hiszen még csak a küszöbén állunk a bolond időnek. A farsang hosszúságán csak a férjek és apák keseregnek majd, kiknek tárczája ellen merénylet készül, azután meg a mamák és nénikék, akik bálozó leányokat őriznek hosszú éjjeken át — vajjon mitől? Itt van tehát Karneval, azonban bőségszarvából ez alkalommal nem nagyon bőségesen hullatja a mulatságokat, ugyannyira, hogy *Sándorkákék* indittatva érezték magukat a helyzeten tőlük telhetőleg segíteni. Mi úgy véljük, hogy igen ügyösen számítottak akkor, midőn a farsang vasárnapjaira, tehát hat vasárnapra, olyan polgári bálók rendezését vették tervbe, amelyek más és nagyobb városokban már évek óta sikerrel vannak gyakorlatba. E mulatságokra külön meghívók nem lesznek kibocsátva s arról a közönséget minden egyes alkalommal plakátok útján fogják értesíteni. E bálók a Budapest-szálló dísz- és mellékterméiben lesznek tartva, s belépti díj személyenként: hölgyeknek 60 fill, uraknak 1 korona. Az első ilyen polgári bál ma vasárnap lesz és amelyet a közönség pártfogásába ajánlunk.

A községi és körjegyzők fizetése. Gróf Tisza István miniszterelnök az alispánoktól sürgősen bekívánta a községi és körjegyzők javadalmazására vonatkozó részletes statisztikai adatokat, hogy amint programjában megígérte, a községi és körjegyzők fizetését rendezze. Mint a Magyar Nemzet írja, az alispánok már kitöltötték és beküldték a miniszteriumba a november 15-én megküldött kérdőíveket s most a miniszteriumban ez adatok alapján pontosan kiszámítják, hogy mily összeg szükséges a fizetések rendezésére. Létminimum gyanánt valószínűleg a mostani fizetések középső arányát fogadják el, s oly jegyzőknél, akiknek a létminimum nincs meg, a hiányt állami segítséggel pótolják. A létminimum fix összege azonban még nincs megállapítva,

A farsang legnagyobb ujdonsága. Előre láthatólag az idei farsangon kevés bál lesz. De mindezt kárpótolja az a nagyszabású tréfás estély, mely febr. 14-ikén lesz az ev. ref. leányiskola építési költségeiből fenmaradt adósság törlesztésére. Ez a mulatság látványosság, meglepetés és e mellett jó kedv és fesztelenség tekintetében az összes eddigi ilyenfajta mulatságokat felül fogja mulni. Már maga az a körülmény, hogy a rendező bizottság 100 tagból fog állani, a rendkívüliség jellegével bir és magában hordja a sikert. Fegnap e tárgyban népes, női és férfi tagokból álló gyűlés volt a leányiskola helyiségében; a mikor megalakították a rendező bizottságot fele részben női, fele részben férfi tagokból. A részletes program később fog közre tétetni. Előre is felhívjuk rá a közönség figyelmét és ajánljuk, hogy a ki jól akarja berekeszteni a farsangot, az ne maradjon el a febr. 14-iki tréfás estélyről.

Nőegyesületi közgyűlés. A következő sorokat vettük: Jótékony Nőegyesületünk 1904. január 17-ikén d. u. 3 órakor a vármegyeház tanácskozó kistermében rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület alapító, rendes és tiszteletbeli tagjait ezennel tisztelettel meghívjuk. Tárgy: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Választmány ki-egészítése új tagok választásával. 5. Titkár választás. 6. Esetleges indítványok. Székelyudvarhely, 1904. január 9-ikén. Dr. Damokos Andorné elnök, Fejes Áron titkár.

Protestáns estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház ma jan. 10-ikén d. u. 5 órakor, a ref. kollegium torna csarnokában tartja negyedik egyházi estélyét. A rendezők a következő érdekes programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Többször biztunk Solt. XC. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szaval: Gálffy Anna. 4. Felolvas: Protestáns asszonyok címen: Doros Györgyné. 5. Ének, kísérettel: Kónya Kálmán. 6. Szaval: Maksay Elemér. 7. Zírászó. 8. A gyülekezet éneke: Add meg Ur Isten. B. lépés ingyenes. Kegyes adományok az estélyek részére padok beszerzésére köszönettel fogadtnak. Rendezők: Félégyházi Mariska. Bartha Margit.

Kereskedők tömörülése. Sándor Pál orszgy. képviselő urtól vettük a következő felhívást: „Az a harcz, mely a kereskedelem ellen folytatott és melyet sajtósági terminológiával az agrarizmus harczának neveztek el a merkantilizmus ellen és mely kiméltelenségében nem riadt vissza attól sem, hogy a magyar kereskedelmet elernyessze, hogy azt kiszorítsa mindenünne, sőt hogy bizalmatlanságot keltsen irányában ide benn és az ország határain kívül is — most mintha nyugvó pontra érkezett volna. De hogy véglegesen megszűnt, azt feltételezni nincs ok. A különböző foglalkozási ágak vértézve állanak egymással szemben és várják a megújuló küzdelem kezdetét. Ugy látszik, hogy az éles politikai harczok, melyek legvitalisabb érdekeink körül forogtak, szorították egyelőre háttérbe a gazdasági küzdelmeket. De rosszul fejeztem ki magamat; a szembenálló harczosok közül csak az egyik van vértézve; a másik csupaszul küzd, mint a középkori istenitélet vádlottja a vádlónak bajnoka ellen. A mezőgazdasági érdekképviselő hadsoraiban ott vannak az ország nagy nevei, az egész főnemesség nagy vagyonaival és a mult időknön alapuló nagy tekintélyével. A kereskedő osztálynak ezzel szemben nincs semmi szervezete, semmiféle hatalma. Akik vagyonnuknál és képességeiknél fogva hivatva volnának az egész osztály vezetésére, azok fáznak a harcztól, mely erélyt és kitartást követel. A kereskedelmi egyesületek egyetlen eszköze a felirat és a deputáció, ez a rozsdás két fringia, mely már csak mutat, de nem vág. Egységes közvélemény sem fejlődhetik, mert az egyesületeknek nincs közös szerve és nincs érintkező pontja, úgy, hogy nem egyszer esik meg, hogy a kormány széjjelágazó, egymással homlokegyenest ellenkező sakegyleti feliratokkal áll szemben. És mindennek nyomában kullog az indolencia, a viszonyok és idők súlyát fokozza a mohamedán fatalizmushoz hasonló nembánomság, melynek leküzdésére még nem vállalkozott harczos. Ami eddig nem sikerült, talán sikerül most. Amire eddig nem volt mód arra van most mód is, alkalom is: a kereskedők megalkotják az egész országra kiterjedő szövetséget, melynek célja egyesíteni az ország 120.000 kereskedőjét és ezzel hatalmi faktorrá válni. Harcz lesz a szövetség jelszava, de nem támadó harcz. Az a harcz, melynek célja megvédelmezi nemcsak egy osztály érdekeit, hanem annak az egyensulynak az érdekeit, melynek fenn kell állania az egyes faktorok között és amelynek megbillentés megzavarja az ország egész közgazdálkodását. A miskolci és soproni kongresszus határozatából folyólag az országos magyar kereskedelmi egyesülés legközelebb életre kel. Hosszu idő telt el az előkészületekkel és engem, ki az előkészítések vezetésével voltam megbízva, nem egyszer ért a Fabius Cunctatori vád; de vállalom a felelősséget a kereskedelemért. Nagyt és hatalmasat akarok teremteni. Kereskedőtársaim, hozzátok fordulok! Félre minden tétovázással és minden kétkedéssel! Munkára szólítok minden kereskedőt, első sorban

hazánk jólétének felépítéséhez. Foglaljuk el erélyvel, de egyuttal a kellő mérsékletességgel azt a helyet, mely minket joggal megillet, mert hazánk nagyságának felépítésében akarunk résztvenni. Tegyük tehát le alapkövét az O. M. K. E.-nek. Isten nevében!”

Az iparosok ingyenes előadásán ez újévben az első előadást, mint lapunk mult számában is jelezve volt, Szemlér Ferencz róm. kath. főgymnasiun tanár tartott: „A költők hatása a nemzeti és egyéni érzés felkeltésére“ című tétetről mindvégig igen nagy figyelemtől kísérve. Különösen Vörösmarty, Petőfi, Tompa és Arany János költeményeiből ismertetett több olyat, mint amelyek a nemzeti lelkesedés előidézése, vagy az elnyomott nemzet vigasztalása, tautítása céljából szól a költő nemzetéhez, minden magyar szívéhez. Előadása readén megismerteti a jeles költemények hatását a politikai és társadalmi életre s lelkesítve hallgatóit a költők olvasására, ajánlja mentől több költő munkájának beszerzését, a mai, rendelkezésre álló oicsó forrásokból. Ezen érdekes előadás után Szabó Gyula szavalt igen hatásosan Komócsy Józsefnek „A pénz“ cz. satirikus versét. Ez előadáson is, mely a Hymnusszal kezdődött és a Szózáttal végződött, mintegy 200 hallgató volt jelen. Ma, vasárnap — január 10-én — d. u. 2 órakor a szokott helyen Szabó Árpád koll. tanár fog előadást tartani.

A róm. kath. plebánia templom belső javítása és díszítésére adakoztak Dr. Valentsik Ferencz VII. sz. gyűjtőívén: Dürr Etza 1 k., Dr. Imre Domokos 5 k., Florián Kristóf 4 k., Florián Kristóf 10 k., Orbán Nagy és Tamás 2 k., Érpolt István 2 k., Szabó Ödön 40 fill., Solymossy Endre 2 k., Gergely János 1 k., Gál János utóda 1 k., Solymossy János 5 k., Mannheim József 1 k., ifj. Jakabos György 1 k., Huszár Lotti 1 k., Schubert János 1 k., N. N. 50 f., Matasics Teréz 3 k., Tibád Ignác 5 k., (igéretben még 15 kor.) Benedek Nagy és Konrad 1 k., Betegh Pál 10 k., Fernengel Gyula 2 k., Schuller János 1 k., Tibád Lajos 1 k., Balázs Ignác 1 k., Dr. Lengyel József 3 k., Zöld János 3 k., N. N. 1 k., Müller Károly 2 k., Dr. Urbányi István 3 k., Fás Gyula 10 k., Dr. Ráczkői Sámuel 2 k., Dr. Bodolla Gábor 2 k., Dr. Valentsik Ferencz 50 korona, összesen 137 kor. 90 f. készpénzben és igéretben jegyzett Szebeni Antal 50 kor. — Továbbá adakoztak Széidel Zsuzsanna 60 fill., Becsek Aladár 10 kor. Az I—II. közlemény szerint befolyt készpénzben 1113 kor. összesen 1261 kor. 50 f. Fogadják a nemesszívű adakozók ez uton is hálás köszönetüket. Jung-Oseke Lajos apátplebános b. elnök. Paschek V. b. pénztárnok.

Építünk Székelyudvarhelyen templomot. A közművelődés oltarán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitarius templom költségeihez hozzájárul. Az egyház-község előjárósága a következő kegyes adományokat vette és halas köszönettel nyugtazza: Ambrus Pál 352. sz. gy. ívén: Ambrus Pál 3 k. 40 fill. Horváth Albertné 3 k. ifj. Szalai Albert és neje, id. Szakács Imréné 2—2 k., Kézsmárki Mór, Kassay Dénes, Szabó Domokos, Ambrus Pál 352. sz. gy. ívén: N. Vilma, Holstein Simonné, Szakács Imréné, id. Ferenczi Ferencz, Szakacs Gyula, Orban Gergely, Antal Péter, Csoma Károly, Maté Daniel, id. Szalai Balázs 1—1 k., Kassai Gyula 1 k. 20 fill. Bodrogi István 80 fill. öz. Verestó Lajosné, ifj. Szalai Balázs. Veres Dénes, Kencze Albert 60—60 fill. N. N. ifj. Asztalos Dénes, Péter Lajos, Magyar György Kókosi János 50—50 fill. Szigeti Dénes, Kristóf István, „Bőripar Szövetkezet“, Schneider, Végh Lászlóné, Szöcs József, öz. Kókosi Józsefné ifj. Veres György, Kókosi József, id. Asztalos Julia, Vetési József, Németi Gyula, Miklós Ferencz, Nagy Lujza, Sandor Áronné, ifj. Kállay József, ifj. Kakassy Albert, Leiber Dénes, Sándor Dénes, N. N. Gircsis József, Gircsis Sándor, Bucsi Lajos, id. Vetési József, Benedek Mozes, Pál Dénes, Csépi Ignác, Péterfi Ferencz 40—40 fill. Mészáros Lajos, Koronay Ferencz, id. Sandor Istvánné, Asztalos Péter, Ferencz Lajos, ifj. Asztalos Lajos, ifj. Keszler János, Darvai Dániel 20—20 fill. Együtt 47 k. 70 fill. A 144. sz. gy. ívén Gruz Albert 10 k. Az I—XXV közlemény összege 4703 kor. 03 fill. E közlemény összege 57 kor. 70 fill. Összesen 4760 kor. 73 fill.

Iparosok fillérestélye. A „Polgári Önk. és segélyező egylet e hó 11-én kezd meg fillérestélyeit. Ez első estélyt Weisz Juliska, Scheffranek Fini, Szöcs Oszkár, Valentsik Endre rendezik. Közreműködnek: Nagy Elemér tanár monologgal, Vallinger István szaval, Hermann Helén énekel és Mészáros Zoltán, Schafrenik Fini dialogot adnak elő.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya folyó hó 12-én délután 3 órakor választmányi ülést tart.

Táviratok.

Budapest, jan 9.
(Érk. d. u. 4 ó)

Hollaki távozása.

Udvarhelyvármegye főispán változás előtt áll. A szabadelvűpárti körben tegnap este képviselők közt elterjedt hírek szerint Hollaki Arthur Udvarhelyvármegye főispánját Hunyad megye főispánjává nevezik ki.

Udvarhelymegye főispánja pedig Ugron János az udvarhelyi kerület képviselője lenne, ki ezelőtt e megyének volt alispánja és bizonyos személyes okokból kifolyólag menni kényszerítették.

A hír bár pozitív alakban merült föl, megerősítésre vár.

Országgyűlés.

A képviselőház mai gyűlésén Jakabffy elnökölt.

Napirend előtt Lovász és Báró Kaas panaszoknak a háznagyi hivatalra, amennyiben kevés jegyet ad ki a közönség részére. Kaas szerint minap egyik karzati látogató közbeszölt, ki elítélte az obstrukciót, a Ház elnöke nem büntette meg.

Feilitsch báró visszautasítja Kaas Ivor vádját.

Tisza István miniszterelnök csak annyit kíván megjegyezni, hogy senkisésem akarja a Ház nyilvánosságát csorbítani. Ő részéről annak örülne legjobban, ha az egész ország bejöhetne a karzatokra, legalább szemtől-szemben láthatná mik történnek Magyarország törvényhozási termében

Csávossy háznagy a panaszt nem idevalónak tartja.

Következik a napirend: az ujonczjavaslat részletes tárgyalása, melynek 1-ső §-ához Ugron Gábor és Molnár Jenő beszélnek.

Választási mozgalmak.

Makfalvy Géza földmívelési államtitkár ma tartotta meg programbeszédét Tapolczán, nagy szamu választó közönség előtt, kik nagy lelkesedéssel fogadták. A kerület Ugron-párti választói Mezey Lajos nyitrai ügyvédet kiáltották ki jelöltnek.

Sikkasztó igazgató.

A schveiczi konzulatus táviratban értesítette ma a budapesti főkapitányságot, hogy Weisz Müller Alfréd genfi telephon igazgató 100 ezer franc hivatalos pénz elsikkasztásával elszökött.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Telefonszám: 14.

Nyiltér.*

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Tudomásomra jutott az, hogy székelyudvarhelyi lakos öz. Lakatos Józsefné szül. Dénes Rebinék törvénytelen és egész idegentől származott Dénes Vilma nevű leánya, az én és Dénes öcsém tiltakozása ellenére a „Lakatos“ vezetéket nevet közelebből jogtalanul használta; ennek okából a saját és nevezett öcsém nevében újból tiltakozom a „Lakatos“ vezetéket nevének további használata ellen, s egyuttal tudomására hozom nevezett Dénes Vilmának azt, hogy ha ezen nyilvános tiltakozásom ellenére jövőben is használná családunk vezetéket nevet, akár magán, akár hivatalos uton, vagy bárminő alkalommal, jogtalan névbitorlásért a törvény rendes utján fognak elégtételt keresni magunknak.

Székelyudvarhely, 1904. január 7-én.

Lakatos János,
nyug. kir. telekkönyvezető.

Sz. 6768—1903. ttkvi

Árverési hirdetés és feltételek.

A székely egyleti első takarékpénztár csódtömege, végrehajthatónak ifj. Bencze János és Sándor Lajos bágyi lakos végrehajtást szenvedők elleni végrehajtás ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 280 kor. tőke ennek 1901 év okt. 23 napjától járó 6% kamatai 10 kor. 15 fill. óvási 1/2% váltódíj 60 kor. 30 fill. már megállapított, valamint jelenlegi 22 kor. és a még felmerülhető költségeknek behajtása végett az 1881. évi 60. t.-cz. 144. §. alapján a 246. és 153. §. értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, oklándi kir. jbiróság területén fekvő bágyi 164. 264. 181 sz. tjkben A+ alatt felvett egész ingatlanokra, a bágyi 17, 60 és 170 sz. tjkben felvett ingatlanokból figyelembe véve, hogy Bencze János társtulajdonos jutalekára Bencze Mozes javára visszavásárolási jog van feljegyezve, csak az ifj. Bencze János nevében álló jutalekára és pedig a 164 sz. tjkben 2268/b hrsz. szántóra 26 kor. a 18 sz. tjkben felvett 22 hrsz. faházra és 23 hrsz. házi kertre 368 kor. az 534 hrsz. szántóra 12 kor. 965 hrsz. szántóra 8 kor., 1027 hrsz. szántóra 48 kor., 1187. 1185. 1186 hrsz. szántóra 26 kor., 1261

hrsz. szántóra 8 kor., 1377 hrsz. szántóra 10 kor., 1456, 1461 hrsz. kaszálóra 11 kor., 1700 hrsz. kaszálóra 9 kor., 1724/2, 1724/b hrsz. kaszálóra 44 kor., 1724 hrsz. kaszálóra 25 kor., 1734/1 hrsz. kaszálóra 7 kor., 1879 hrsz. kaszálóra 7 kor., 1989 hrsz. szántóra 10 kor., 2279 hrsz. szántóra 28 kor., 2370, 2357 hrsz. szántóra 22 kor., 2462, 2467, 2468, 2469 hrsz. szántóra 29 kor., 2528 hrsz. szántóra 18 kor., 2556 hrsz. kaszálóra 14 kor., 2577 hrsz. szántóra 14 kor., 2902 hrsz. szántóra 8 kor., 2930 hrsz. szántóra 18 kor., 2961 hrsz. szántóra 17 kor., 3028 hrsz. szántóra 6 kor., 3033 hrsz. szántóra 19 kor., 3448, 3451 hrsz. szántóra, kaszálóra 30 kor., 2026 hrsz. szántóra 19 kor., 2239 hrsz. szántóra 8 kor., 1669, 1670, 1672 hrsz. kaszálóra 26 kor., 1868/a, 1868/b, 1869, 1870, 1871 hrsz. kaszálóra 18 kor., 1876 hrsz. kaszálóra 30 kor., 2760 hrsz. szántóra 27 kor., 2851, 2852 hrsz. szántóra 14 kor., a 60 sz. tjkben felvett 416/b, 416/f hrsz. kaszálóra 6 kor., 460/5 hrsz. szántóra 6 kor., 553^h hrsz. kaszálóra 2 kor., 597/b, 598/b hrsz. szántóra 42 kor., 673^h hrsz. szántóra 32 kor., 660/b, 662/4 hrsz. kaszálóra 7 kor., 783a/3, 783/e hrsz. kaszálóra 7 kor., 992/b hrsz. kaszálóra 6 kor., 1026/4 hrsz. szántóra 17 kor., 1135/b hrsz. szántóra 6 kor., 1173/b hrsz. szántóra 7 kor., 1709/c hrsz. kaszálóra 8 kor., 1412/2 hrsz. kaszálóra 6 kor., 1452/2, 1463/2 hrsz. kaszálóra 5 kor., 1518/b, 293/b hrsz. szántóra 16 kor., 1530/b hrsz. szántóra 17 kor., 1593/b, 1591 hrsz. kaszálóra 10 kor., 2677/k hrsz. kaszálóra 12 kor., 1929/c hrsz. kaszálóra 14 kor., 2367 hrsz. szántóra 9 kor., 2823/b hrsz. szántóra 59 kor., 2850/b hrsz. szántóra 12 kor., 2897/b hrsz. szántóra 6 kor., 2267 hrsz. szántóra 9 kor., 5926/b hrsz. szántóra 5 kor., 5424/b hrsz. szántóra 6 kor., 3059/2 hrsz. szántóra 2 kor., 3999/2 hrsz. szántóra 8 kor., 3226/2 hrsz. szántóra 9 kor., 1390/2, 3351/2, 3349/b hrsz. szántóra, kaszálóra 13 kor., 5378/2 hrsz. szántóra 16 kor., 3568/2 hrsz. szántóra 5 kor., 778 sz. tjkben felvett 304 hrsz. szántóra 306/1 hrsz. kertre, 307 hrsz. kertre 354 kor. 181 sz. tjkben felvett 545 hrsz. kaszálóra 5 kor., 1110 hrsz. szántóra 22 kor., 3357/2 hrsz. kaszálóra 10 kor., 1642 hrsz. kaszálóra 8 kor., 1712 hrsz. kaszálóra 1 kor., 1555 hrsz. kaszálóra 12 kor., 2251 hrsz. szántóra 25 kor., 16/1, 297/1 kert és szántóra 42 kor., 483 hrsz. szántóra 11 kor. 484/2 hrsz. kaszálóra 11 kor., 1026 hrsz. szántóra 40 kor., 3262 hrsz. szántóra 44 kor., 85 hrsz. kertre 29 kor., 2815 hrsz. szántóra 29 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

A 164 sz. tjkben felvett 396 hrsz. és a 14 sz. tjkben 3068, 3070, 3237, 3766, 3849, 3250 hrsz. a felvett ingatlanokra az árverést nem lehetett elrendelni, mert ezeknek az adója nincs kitüntetve.

Fark Kristófné szül. Megyesi Mária ügygondnokként Markovics János ügyvédrendeltetik.

1. Az árverés megtartására határnap 1904. évi február hó 23-ik napjának d. e. 9. órája Bagy község házához tüzetik ki.

2. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a 178. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés napjától számított 30, a másodikat 60, a harmadikat 90 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5 százalékos kamatokkal együtt az 1881. évi decz. 6-án kelt 39425 I. M. sz. rendeletében előírt módon a sz.-udvarhelyi kir. adóhivatalnál lefizetni.

5. A vevő köteles a vételár után járó kincstári illetéket hordozni.

7. Vevőnek a vételi bizonyítvány csak az esetben adatik ki, ha az árverés ellen 15 nap alatt utóajánlat nem tétetik.

8. Vevő javára a tulajdonjog a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból bekebelezettni.

9. Ha a vevő az árverési feltételeknek kellő időben eleget nem tesz ellene az ő veszélyére bánatpénznek elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltetni.

Ezen árverési hirdetmény és feltételek a hivatalos érak alatt a kir. bíróság, mint tkvi hatóságánál és Bagy község előljáróságánál tekinthetők meg.

Az elrendelt árverés a fentírt tjkvekben feljegyeztetni, a hirdetmény egy példánya a hirdetési táblára kifüggesztetni, továbbá szokott módon leendő közzététel végett Dálya, Sándorfalva, H.-Szent-Pál, Recsenyéd, Lókod községek előljáróságaihoz megküldetni, s tekintve, hogy a kikiáltási ár 600 koronát meghalad ezen árverési hirdetmény törvényszerű kivonata a „Udvarhelyi Híradó” című lapban egyszer közzététel végett végrehajtó ügyvédjének kiadatni rendeltetik oly felhívással, hogy a közzétett igazoló lappéldányt a kiküldöttnek adja át.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Okládon, 1903. évi december 16-án.

Máté, kir. járásbíró

Sz. 9078—1903.

vgrh.

Arverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré tétetik, miszerint Szeles Dénes végrehajthatónak, Jani János végrehajtást szenvedő elleni 125 kor. tőkekövetelés és ennek 1901 évi jan. hó 3. napjától járó 6% kamatai 7 kor. 96 fill. óvási, 33% váltódíj, 55 kor. 60 fill. eddigi, valamint jelenleg 26 kor 40 fill. megállapított s még fennmaradt költségek kielégítése végett végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos Jani Istváné Lukács Klára és Jani Istvánnak a székelyudvarhelyi 183 számú tjkben A+ 266/b hrsz. ingatlanára 480 kor. a 911 szmu tjkben A+ 1792/2, 1793/2, 1794/2, 1795/2 hrsz. ingatlanára 78 kor. az A+ 2703, 2704 hrsz. ingatlanára 8 kor., az A+ 625 hrsz. ingatlanra, 9 kor. A+ 261/1, 2 hrsz. ingatlanra 480 kor. kikiáltási árban a 146 szmu tjkben, özv. Jani Istvánné haszonélvezeti jogának fenntartásával külön telekkönyvi jóságtestenként az 1904. évi február hó 4-ik napjának d. e. 9 órakor a kir. tszék tkvi hatóságának megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt elfognak adatni.

1. Kikiáltási ár, a fennebbi becsár azonban a fent körülírt ingatlanok ezen a határopon becsáron alul is a legtöbbet ígérőknek elfognak adatni.

2. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy értékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3. Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés napjától számított 30 nap alatt, a második részletet ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, minden egyes vételár részlet után, az árverés napjától számított 6% kamatokkal az 1881. évi 39625 sz. a. birói letétek kezelése tárgyában kiadott Igazságügyminiszteri rendeletben meghatározott módokat mellett a székelyudvarhelyi m. kir. adó, mint letéti hivatalhoz befizetni.

4. Vevő köteles a vételár után járó kincstári illetéket hordozni.

5. Vevőnek oly célból, hogy a megvásárolt ingatlanok birtokába juthasson, a vételi bizonyítvány az 1881. 60. t.-cz. intézkedései értelmében csak azon esetben fog kiadatni, ha a megtartott árverés jogerőre emelkedett és ha az árverés napjától számított 15 nap alatt szabályszerű utóajánlat nem tétetik.

6. A tulajdonjog csak a vételár és kamatainak teljes kifizetése után fog vevő javára hivatalból bekebelezettni.

7. Ha a vevő az árverési feltételeknek eleget nem tevé, a megvett ingatlanra az érdekeltek bármelyikének kérelmére az 1881. évi 60. t.-cz. 185. §-a értelmében a vevő veszélyére és kárára bánatpénznek elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltetni.

Ezen árverés a fenti számú tjkvekben feljegyeztetni ezen kir. telekkönyvi hatóság hirdetményi táblájára kifüggesztetni, valamint közhírré tétel végett a Székelyudvarhely város tanácsának és a székelyudvarhelyi szolgabírói hivatalnak megküldetnek.

Az árverési hirdetmény kivonata egy helyi lapban egyszer teendő közzététel végett végrehajtó ügyvédjének kiadatik, ki itt felhivatik, hogy a lappéldányt az árverésre kiküldött biztosnak adja át.

Miről érdekeltek felek értesítetnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1903. nov. 4-én.

Mihály,
kir. törvényszéki egyesbíró.

9056—1903 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy székelyudvarhelyi Szent-Ferenczrendi szerzet végrehajthatónak ifj. Szabó Gábor s társai végrehajtást szenvedő elleni 177 kor. 36 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben az 5058/901. tkvi árverési hirdetményrel elrendelt, s 1902. évi ápril hó 19-én megtartott árverés a Filcz Rezső által beadott s az 1881. évi 60. t.-cz. 187. §. rendelkezéseinek megfelelő utóajánlati kérdés által hatályon kívül helyeztetvén újabb árverési határnapul 1904. január hó 25-ik napjának d. e. 9 órája ezen kir. trvszék, mint tkvi hatóság helyiségében tüzetik ki, melyen a székelyudvarhelyi 332 sz. tjkben A+ 635c/2 hrsz. a. fekvőnek térszámított haszonélvezeti és felépitményéből (emeletes faház 6 lakrészszel) Szabó Zakariás Julcsa, Szabó Zakariás József, Szabó Zakariás Póli, Károly kiskorut és ifj. Szabó Gábort illető jutalékra, a Márton János javára 63 01 területre bekebelezett haszonélvezeti és 96 01 területre bekebelezett térszámított haszonélvezeti jog fenntartásával (társtulajdonosnak évenként fizetendő 94 kor. 36 fillér, bérösszeg fizetése mellett) 330 korona becsárban a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az 5058/901. tkvi sz. árverési hirdetményben meghatározott 1440 kor. becsárának 10%-át végrehajtó és utóajánlatot tevő kivételével készpénzben, vagy értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság. Székelyudvarhely, 1903. évi nov. hó 29-én.

Mihály,
kir. törvényszéki egyesbíró

Sz. 8182, 9030—903

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Benedek Czuláné és társai végrehajthatónak, Br. Orbán Ottó végrehajtást szenvedő elleni 2400 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben özv. báró Orbán Bodogné szül. Zöld Matild késedelmes árverési vevő ellen a befizetett bánatpénze elvesztése mellett az 1881. évi LX. t.-cz. 185. §-a alapján 9340 kor. 96 fillér vételár-hátralek tőke, s ennek és pedig 4762 kor. 44 fillérnek 1900. április hó 27-től járó 6%, kamatai s továbbá 4578 kor. 52 fillérnek 1900 május 3-tól járó 6% kamatai, s továbbá a jelen kéresekért visszárverést kérők és pedig Ugron Zoltán képviselője Dr. Sebesi Arthur ügyvéd részére ezenel megállapított 14 kor. 65 fillér és a Győrfi Károly részére ezenel megállapított 10 kor. s a még felmerülhető költségek kielégítése végett a még Br. Orbán Ottó nevén álló de az 1900. feb. 26-án Oroszhegyen megtartott árverésen fenti késedelmes árverési vevő mint legtöbbet ígérő által megvett oroszhegyi 642 tjkben A+ 1 rsz. a. felvett 9677, 9678, 9679, 9680, 9681 hrsz. ingatlanra 1464 kor. és az 1900. május 3-án megtartott árverésen megvett s az oroszhegyi 541 tjkben A+ 1 rsz. a. felvett 9680 a hrsz. ingatlanra 150 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban a visszárverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi január hó 25-ik napján d. e. 9 órakor Oroszhegy közszeg házával megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1903. nov. hó 11.

Mihály,

kir. törvényszéki egyes bíró.

Sz. 9079—903. vgh.

Arverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik miszerint Szeles Dénes végrehajthatónak, Asztalos Lajos és neje Czikmántori Anna végrehajtást szenvedő elleni 474 kor. kor. tőkekövetelés s ennek 1902. évi február hó 1-ik napjától járó 6% kamatai 33 korona 30 fillér eddigi, valamint jelenleg 28 kor. 60 fill. megállapított s a még felmerülhető költségek kielégítése végett a székelyudvarhelyi 603 sz. tjkben A+ 1076/a 1077/2 hrsz. ingatlanra 1448 kor. kikiáltási árban külön telekkönyvi jóságtestenként az 1904. évi február 5-ik napjának d. e. 9 órakor a kir. tszék tkvi hatóságának megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt elfognak adatni.

1. Kikiáltási ár a fennebbi becsár azonban a fent körülírt ingatlanok ezen a határopon becsáron alul is a legtöbbet ígérőknek elfognak adatni.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3. Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés napjától számított 30 nap alatt, s második részletet ugyanazon naptól számított 60 nap alatt minden egyes vételár részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal, az 1881. évi 39625 sz. a. birói letétek kezelése tárgyában kiadott Igazságügyminiszteri rendeletben meghatározott módokat mellett a székelyudvarhelyi m. kir. adó, mint letéti hivatalhoz befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4. Vevő köteles a vételár után járó kincstári illetéket hordozni.

5. Vevőnek oly célból, hogy a megvásárolt ingatlanok birtokába juthasson, a vételi bizonyítvány, az 1881. évi 60. t.-cz. intézkedései értelmében csak azon esetben fog kiadatni, ha a megtartott árverés jogerőre emelkedett és ha az árverés napjától számított 15 nap alatt szabályszerű utóajánlat nem tétetik.

6. A tulajdonjog csak a vételár és kamatainak teljes kifizetése után fog vevő javára hivatalból bekebelezettni.

7. Ha a vevő az árverési feltételeknek eleget nem tevé, a megvett ingatlanra az érdekeltek bármelyikének kérelmére az 1881. évi 60. t.-cz. 185. §-a értelmében vevő veszélyére és kárára bánatpénznek elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltetni.

Ezen árverés a fenti számú tjkvekben feljegyeztetni ezen kir. telekkönyvi hatóság hirdetményi táblájára kifüggesztetni, valamint közhírré tétel végett a Székelyudvarhely város tanácsának és udvarhelyi szolgabírói hivatalnak megküldetnek.

Az árverési hirdetmény kivonata egy helyi lapban egyszer teendő közzététel végett, a végrehajtó ügyvédjének kiadatik, ki is felhivatik, hogy a lappéldányt az árverésre kiküldendő biztosnak adja át. Miről a felek értesítetnek.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1903. nov. 4-én.

Mihály,

kir. tszéki egyes bíró.